

Vantaan kaupungin lausunto työ- ja elinkeinoministeriölle luonnoksesta hallituksen esitykseksi koskien työllisyyspoliittista tukea yhdistyksille ja säätiöille**Taustakysymys**

Onko ehdotus uudesta tuesta ja sillä tuettavasta toiminnasta kannatettava?

- Kyllä
- Ei
- Osittain: X
- Ei kantaa

Vantaan kaupungin lausunto:

Ehdotus on osittain kannatettava.

Perustelut tiiviisti

Vantaan kaupungin lausunto:

Esitykseen sisältyy kannatettava lähtökohta, jonka mukaan työvoimaviranomainen määritteli hankeilmoituksessa työllisyyspoliittisella tuella tuettavien hankkeiden tavoitteet, keston, tarkemman kohderyhmän ja esimerkiksi kustannusten korvauserusteet. Tämä lähtökohta antaisi kunnalle mahdollisuuden toteuttaa työllisyyspolitiikkaa, joka huomioi oman työllisyysalueen ominaispiirteet ja ekosysteemin.

Ehdotettuun työllisyyspoliittiseen tukeen sisältyy kuitenkin useita merkittäviä ongelmia, jotka tulisi ratkaista jatkovalmistelussa. Vantaan kaupunki suhtautuu myönteisesti TEM:n ilmoitukseen, että esitysluonnos on tarkoitus yhdistää jatkossa sosiaali- ja terveysministeriön lakiesitykseen sosiaalipalveluiden muuttamisesta (*ml. esitys kuntouttavan työtoiminnasta annetun lain kumoamisesta*) ja antaa ne eduskunnalle yhtenä kokonaisuutena.

Esityksen keskeinen ongelma liittyy siihen, että tuettavaan toimintaan osallistuminen ei vaikuttaisi kunnan maksuosuuteen työttömyysturvan rahoituksessa eikä esityksellä ole tarkoitus muuttaa nykyistä rahoitusmallia. Vantaan kaupungin mukaan nykyinen työttömyysturvan rahoitusmalli on välttämätöntä uudistaa, jotta esimerkiksi työvoimapolitiittisesta avustuksesta olisi mahdollista saada kuntatalouden kannalta kestävä instrumentti. Kunnan ei tulisi vastata työttömyysturvan rahoituksesta siltä osin, kun pitkäaikaistyötön osallistuisi työllisyyspoliittisella tuella toteutettavaan (aktivoivaan) toimintaan. Vaikuttaisi siltä, että "takaisin tuotavalla" työllisyyspoliittisella avustuksella/tuella olisi tarkoitus osin korvata hyvinvointialueiden järjestämistä vastaavalle kuuluvan kuntouttavan työtoiminnan lakkauttamista nykymuodossaan ja vastata kohderyhmään kuuluneiden palvelutarpeeseen hanketoiminnalla.

Esityksen mukaan tuettavalla toiminnalla mahdollistettaisiin sellainen pitkäkestoinen tuki pitkäaikaistyöttömille, jota ei ole tarkoituksenmukaista sisällyttää nykyisiin työvoimapalveluihin tai työvoimaviranomaisen asiantuntijoiden työhön. Työhaun ja työllistymisen yleisiä edellytyksiä parantavaan toimintaan osallistuminen voisi rohkaista esityksen mukaan työnhakuun ja työelämässä toimimiseen. Säännöskohtaisten perustelujen mukaan toiminnalla tavoiteltaisiin työttömän tilanteen muuttumista tai selkeytymistä ainakin siten, että työnhakua voitaisiin tukea vahvemmin myös työmarkkinoille suuntaavilla palveluilla.

Esityksestä voi havaita, että sen ensisijaisena tavoitteena ei ole työttömän avoimille työmarkkinoille työllistyminen, vaan tarkoitus on pikemminkin estää työttömien syrjäytymistä, vahvistaa heidän itsetuntoaan, toimintakykyään, osallisuuttaan ja yleisiä sosiaalisia edellytyksiä työllistyä. Tällainen työvoimaviranomaisen tehtäviin suunniteltu laajennus on omiaan viemään kunnan työvoimaviranomaisen tehtäviä hyvinvointialueen järjestämisvastuun puolelle. *Hallituksen esitysluonnoksessa eduskunnalle laiksi sosiaalihuoltolain muuttamisesta sekä siihen liittyviksi laeiksi* (kohdat 4.2.1.4 sekä 4.2.2.3) todetaan, että kuntouttavan työtoiminnan asiakkaista noin 10 % oli STM:n toteuttaman kyselyn mukaan työkykyisiä tai työvoimapalvelukykyisiä. Lakiesityksen valmistelussa on arvioitu, että kuntouttavan työtoiminnan asiakkaista mainittu 10 % voisi siirtyä työvoimapalvelujen piiriin uuden palvelurakenteen myötä.

Vantaan kaupungin mukaan työllisyyspoliittista avustusta koskevassa hallituksen esitysluonnoksessa mainittu rahoitus 13 miljoonaa on riittämätön 45 työllisyysalueelle kohderyhmän suuruuden huomioiden. Rahoituksen osalta on myös huomioitava, että työllisyyspoliittisen avustuksen toimintaprosessien rakentaminen edellyttää kunnissa merkittävää hallinnollista työpanosta, kuten avustusprosessin määrittämistä, EU:n yleisessä tietosuoja-asetuksessa tarkoitettujen tietosuojan vaikutustenarviointien ja valvonta-, ohjaus- ja raportointiprosessien luomista ja toteuttamista. Hallinnollista työtä aiheuttaisi myös välttämätön yhteistyö hyvinvointialueen kanssa, jotta vältettäisiin päällekkäisyydet palveluissa. Lisäksi hallinnollista työtä aiheuttaisi kaupunkitasoinen toimialarajat ylittävä koordinointi. Kaupungin yleisten avustusehtojen mukaan *”avustusta ei myönnetä samaan toimintaan, johon hakija on jo saanut tai saa avustusta Vantaan kaupungilta”*. Se tarkoittaisi myös kaupunkikulttuurin toimialalle, joka myöntää erilaisia avustuksia, lisätehtävää avustusten mahdollisten päällekkäisyyksien tarkistamisessa. Kaupunkikulttuurin toimiala on todennut, että työllisyyspoliittiseen tukeen liittyvät velvoitteet tukea saaville yhdistyksille vievät instrumenttia luonteeltaan pikemminkin ostopalvelun suuntaan, jolloin se eroaa kaupunkikulttuurin myöntämistä avustuksista yhdistysten ja kuntalaisten omaehtoiseen toimintaan, jolla ylläpidetään kansalaisyhteiskuntaa ja demokratiaa. Koska monen yhdistyksen tilanne on valtakunnallisten leikkausten takia vaikea, on lisäraha yhdistysten toimintaan kannatettava.

Kuten todettu, niin jo kumottuun *lakiin julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta (916/2012)* ja tarkemmin sen 12 luvun 10 §:ään sisältyi säännös työllisyyspoliittisesta avustuksesta ja työllisyysmäärärahojen käytöstä muuhun työllisyyden edistämiseen: *”toimintaan, jolla parannetaan työttömien työnhakijoiden työmarkkinavalmiuksia ja edistetään heidän*

työllistymistään, sekä muuhun työllisyyden edistämiseen”. Edellytyksistä myöntää työllisyyspoliittista avustusta säädettiin tarkemmin valtioneuvoston asetuksen (1073/2012) 14 luvussa.

Työllisyyspoliittisen avustusten silloisesta vaikuttavuudesta suoritettiin myös tutkimus: Ålander ym. (2022). *Syrjäytymisen ehkäisemistä ja tukea työllistymiseen, työllisyyspoliittisia avustuksia koskeva tutkimus. Työ ja elinkeinoministeriön julkaisuja 42/2022*. Tutkimuksen johtopäätöksissä todetaan, että työllistymisvaikutusten valossa työllisyyspoliittisilla (työ)avustuksilla aikaan saadut tulokset ovat melko vaatimattomat. Merkittävimmät tulokset työ-hankkeisiin osallistumisista liittyivät siihen, että hankkeet onnistuivat pitämään ihmiset osallisena yhteiskuntaan ehkäisten siirtymistä työelämän ulkopuolelle tai tuntemattomaan tilanteeseen. Hankkeiden asiakkaat saivat myös usein määrällisesti muita paljon enemmän ohjausta ja palvelua. Työ-hankkeiden todettiin täydentävän muuta palvelujärjestelmää.

Vantaan kaupungin mukaan käsillä olevan lakiesitysluonnoksen jatkokäsittelyssä tulisi huomioida tarkemmin mainitussa tutkimuksessa esiin nostetut haasteet esim. avustusten saajien raportoinnin toteuttamisessa, jolla koettiin olevan liityntä työhallinnon tietosuojasäännöksiin. Lisäksi asiakkaiden saaminen ja motivoiminen osallistumaan työllisyyspoliittisella avustuksella tuettuihin hankkeisiin osoittautui tutkimuksen mukaan välillä haastavaksi. Mikäli työ-toiminta määriteltäisiin jatkossa työttömyysturvalaissa työllistämistä edistäväksi palveluksi, johon osallistujalla olisi mahdollista saada kulukorvausta Kelalta/työttömyyskassasta, muodostaisi se osallistujalle tehokkaamman kannusteen. Tällä hetkellä kuntouttava työtoiminta on määritelty työllistämistä edistäväksi palveluksi (TTL 5 § 1 mom. 15k.).

Vantaan kaupungin mukaan lähtökohtana tulisi olla se, että hankkeen toteuttava järjestö tai yhdistys olisi EU:n yleisessä tietosuoja-asetuksessa tarkoitettu henkilötietojen käsittelijä, joka käsittelisi hankkeeseen osallistuvien asiakkaiden henkilötietoja rekisterinpitäjänä toimivan työvoimaviranomaisen lukuun. Tällöin ei tapahtuisi myöskään henkilötietojen luovutuksia rekisterinpitäjien välillä. Hankkeen toteuttavalle järjestölle/yhdistykselle tulisi määritellä KEHA:n toimesta oma rajoitettu toimintaympäristönsä työvoimahallinnon valtakunnalliseen asiakastietojärjestelmäkokonaisuuteen, jossa henkilötietojen käsittely tapahtuisi tietoturvallisesti.

Lainsäädäntö ei saa muodostaa estettä työvoimaviranomaisen mahdollisuudelle saada hankkeesta laajasti raportointitietoa mukaan lukien hankkeeseen osallistuvan henkilötiedot. On täysin kestävä ajatus, että asiakas ohjattaisiin hankkeeseen, jonka vaikuttavuudesta työvoimaviranomainen ei voisi saada halumaansa raportointitietoa ml. mitä asiakas on hankkeessa käytännössä tehnyt. Nyt ehdotetun järjestämislain 115 §:n lisäyksen jälkeen työvoimaviranomaisella olisi oikeus saada työllisyyspoliittisella tuella tuetun toiminnan toteuttajalta työvoimapalvelujen toimeenpanossa välttämättömät tiedot. Olisi suotavaa tarkentaa jatkovalmistelussa, että välttämättömiä tietoja työvoimaviranomaiselle ovat kaikki henkilöasiakasta koskevat tiedot, jotka liittyvät hänen osallistumiseensa hankkeeseen. Paras ratkaisu olisi kuitenkin selkeyttää omassa oikeussäännössään, että kyse olisi nimenomaan

työvoimaviranomaiselle rekisterinpitäjänä kuuluvista henkilötiedoista, joita typo-hanke käsittelee rekisterinpitäjän lukuun sen ohjeiden mukaisesti. Vantaan kaupunki kiinnittää laajemmin lainsäätäjän huomiota järjestämislain tietojen luovuttamista koskevien oikeussäännösten ongelmallisuuteen EU:n yleisen tietosuoja-asetuksen (GDPR) kannalta, koska tietojen luovutusta ei tapahdu GDPR:n logiikassa kuin eri rekisterinpitäjien välillä. Työvoimaviranomaisen ei tule antaa palveluntuottajalle tai tyko-hankkeen toteuttajalle mahdollisuutta määritellä työttömien henkilötiedoille omia käsittelytarkoituksiaan eli olla rekisterinpitäjiä. Parhaiten työttömien henkilötietoja suojellaan, kun rekisterinpitäjinä ovat suoraan lain nojalla vain työvoimaviranomaiset, eivät palveluntuottajat tai tyko-hanketoimijat, eli vain työvoimaviranomaisen tulee määritellä henkilötietojen käsittelyn tarkoitukset ostamansa työvoimapalvelun tai haettavaksi laittamansa tyko-hankeavustuksen osalta.

Kohdennetut kysymykset

1. Näkemyksenne tuen tarkoituksesta ja tuettavan toiminnan kohderyhmästä?

Vantaan kaupungin lausunto:

Tuen tarkoitus ilmenee ehdotetun uuden järjestämislain 108 §:n 1 momentista: *”tukea toimintaan, jolla parannetaan pitkään työttömänä olleiden työttömien työnhaun ja työllistymisen yleisiä edellytyksiä”*. Säännöskohtaisten perustelujen mukaan kyse olisi työllistymisen yleisiä edellytyksiä parantavasta toiminnasta. Toiminnalla tavoiteltaisiin työttömän tilanteen muuttumista tai selkeytymistä ainakin siten, että työnhakua voitaisiin tukea vahvemmin myös työmarkkinoille suuntaavilla palveluilla.

Vantaan kaupungin mukaan aiemmat kokemukset typo-hankkeista osoittavat, että niillä on onnistuttu estämään pitkäaikaistyöttömien syrjäytymistä, mutta työllistymisvaikutukset avoimille työmarkkinoille ovat olleet vaatimattomia. Vantaan kaupungin mukaan työllisyyspoliittisen tuki edellyttäisi samassa yhteydessä myös työttömyysturvan ns. ”kannustavan” rahoitusmallin uudistamista. Koska typo-hankkeilla ei ensisijaisesti edistettäisi työllistymistä avoimille työmarkkinoille, vaan ehkäistäisiin syrjäytymistä, tulisi työttömyysturvan rahoituksen kuulua kokonaisuudessaan valtiolle. Näin työttömien ohjaaminen tällaiseen pitkäkestoisemman tuen (aktivoivaan) hankepalveluun olisi kuntatalouden kannalta mahdollista. On myös huomioitava, että ehdotettu tuki on omiaan hämärtämään kunnan työvoimaviranomaisen ja hyvinvointialueen järjestämisvastuun rajoja. Nyt työvoimaviranomaiselle ollaan säätämässä lopulta sosiaalipalvelun kaltaista tehtävää. Perustuslakivaliokunta on kunnallista itsehallintoa koskevassa lausuntokäytännössään korostanut, että tehtävistä säädettäessä on huolehdittava rahoitusperiaatteen mukaisesti kuntien tosiasiallisista edellytyksistä suoriutua velvoitteistaan.

Tuettavan toiminnan kohderyhmäksi on mainitussa järjestämislain 108 §:ssä määritelty *”pitkään työttömänä olleet työttömät”*. Säännöskohtaisten perustelujen mukaan pitkään työttömänä olleilla tarkoitettaisiin vähintään 12 kuukautta viimeisen 14 kuukauden aikana työttömänä työnhakijoina olleita henkilöitä. Toimintaan ohjaamisen edellytyksenä ei

kuitenkaan olisi tiukasti mainittu aikaraja, vaan työvoimaviranomainen voisi ohjata toimintaan myös vähemmän aikaa työttömänä työnhakijoina olleita, muuten heikommassa työmarkkina asemassa olevia.

Vantaan kaupungin mukaan edellä mainittu tarkoittaisi, että pitkään työttömänä olleella tarkoitettaisiin myös vähemmän kuin 12 kuukautta työttömänä olleita, kun henkilö on muuten heikommassa työmarkkina asemassa. Lainsäädännön selvyuden varmistamiseksi olisi järjestämislain 108 §:ään tarpeen sisällyttää siksi erillinen toinen momentti, jossa säädettäisiin muuten heikommassa työmarkkina asemassa olevista työttömistä.

Säännöskohtaisissa perusteluissa olisi hyvä myös tarkentaa, ettei pitkään työttömällä olleella olisi subjektiivista oikeutta typo-hankkeen toteuttamaan toimintaan.

2. Näkemyksenne tuen kohdentamisesta yhdistyksille ja säätiöille (108 §)?

Vantaan kaupungin lausunto:

Yhdistyksillä ja säätiöillä on tärkeää erityisosaamista heikommassa asemassa olevien henkilöryhmien kanssa työskentelystä ja heidän auttamisestaan, joten ne pystyvät vastaamaan osaamisensa puolesta typo-hanketoiminnan toteuttamisesta. Yhdistykset ja säätiöt olivat myös merkittävässä määrin toteuttamassa typo-hankkeita aiemman lainsäädännön aikana (*Lähde: Ålander ym. (2022). Syrjäytymisen ehkäisemistä ja tukea työllistymiseen, työllisyyspoliittisia avustuksia koskeva tutkimus. Työ ja elinkeinoministeriön julkaisuja 42/2022., s. 18*). Suurimpana toteuttajana oli silloin SPR (eri piirit ja Kontti-kierrätystavaratalot).

Toisaalta yhdistyksillä ja säätiöllä tulisi olla jatkossa kyvykkyyttä myös uudelleen ajatteluun ja toteutukseen, jotta typo-hankkeet voisivat olla tulevaisuudessa aiempaa vaikuttavampia työllistäjiä avoimille työmarkkinoille. Tärkeään asemaan nousee kyky operoida rajapinnoilla (mm. työnantajat) ja asiakkaiden voimakkaampi ”eteenpäin buustaaminen”. Ålanderin ym. tutkimuksessa tuotiin esiin (s. 91) eräänä silloisena ei-toivottavana ilmiönä, että hankerahoitusta haettiin enemmän henkilöstökulujen kattamiseksi kuin aitojen ratkaisujen hakemiseksi työttömille työnhakijoille.

3. Näkemyksenne tuen hakijaa/saajaa koskevista edellytyksistä (109 §)?

Vantaan kaupungin lausunto:

Tuen saajana olevaan yhdistykseen ja säätiöön kohdistuu korostunut luotettavuusvaatimus, koska tyko-hankkeen kohderyhmänä ovat muita haavoittuvammassa asemassa olevat pitkäaikaistyöttömät. On siten perusteltua edellyttää ehdotetun järjestämislain 109 §:n 1 momentin mukaisesti, että tuen saajan toiminnan tulisi olla jatkunut vähintään vuoden ennen tuen hakemista, jotta työvoimaviranomainen pystyy arvioimaan yhdistyksen tai säätiön edellytykset toiminnan toteuttamiseen.

Vantaan kaupunki kiinnittää kuitenkin huomiota ehdotetun järjestämislain 109 §:n toisessa momentissa mainittuun ”erityisen painavasta syystä” edellytykseen, jonka sisältöä ei määritelty lainkaan säännöskohtaisissa perusteluissa. Mitä toisessa momentissa säädetty tarkoittaa työvoimaviranomaisen käytännön ratkaisutoiminnassa, ja milloin voisi olla käsillä erityisen painava syy? Näitä seikkoja ei esityksessä avata lainkaan. Tämä tulee jatkovalmistelussa korjata. Mikäli työvoimaviranomaisen tulee pyytää toisessa momentissa mainituista seikoista (rikostuomiot, seuraamusmaksut) hakijalta selvitystä, tulee tämä huomioida jatkovalmistelussa myös järjestämislain tietosuojasäännöksissä käsiteltävien tietojen osalta.

Järjestämislain ehdotettu 109 § 2 momentti:

”Tukea voidaan myöntää vain erityisen painavasta syystä, jos:

- 1) tuen hakija tai tämän rikoslain (39/1889) 47 luvun 8 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettu edustaja on lainvoimaisella tuomiolla tuomittu rangaistukseen mainitun lain 47 luvun 6 a §:ssä tarkoitettusta rikoksesta tuen myöntövuonna tai sitä edeltäneiden kahden vuoden aikana;
- 2) tuen hakija tai tämän rikoslain 47 luvun 8 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettu edustaja on lainvoimaisella tuomiolla tuomittu rangaistukseen ulkomaalaislain (301/2004) 186 §:ssä tarkoitettusta rikoksesta tuen myöntövuonna tai sitä edeltäneiden kahden vuoden aikana; tai
- 3) tuen hakijalle on lainvoimaisella päätöksellä määrätty työsopimuslain (55/2001) 11 a luvun 3 §:ssä tarkoitettu seuraamusmaksu tuen myöntövuonna tai sitä edeltäneiden kahden vuoden aikana”

Lisäksi järjestämislaissa olisi tarpeen tuoda selkeästi esiin, että mitään tukia ei voida myöskään myöntää EU:n tai YK:n pakotelistoilla oleville tahoille. Todettakoon, että rikoslain 46 luvussa on kriminalisoitu erilaisia pakoterikoksia mm. säätämällä rikostunnusmerkistössä: ”*asettamalla varoja tai taloudellisia resursseja nimetyin luonnollisen henkilön tai oikeushenkilön saataville tai hyödynnettäviksi taikka laiminlyömällä jädädyttää sellaiset*”.

4. Näkemyksenne tuettavan toiminnan rajoituksista (110 §)?

Vantaan kaupungin lausunto:

Ehdotetun järjestämislain 110 §:n mukaan tukea ei myönnettäisi eikä sitä saisi käyttää: 1) taloudelliseen toimintaan; 2) julkisiin työvoimapalveluihin; 3) muihin sellaisiin palveluihin, jotka kunta on lain mukaan velvollinen järjestämään; 4) toimintaan, johon on päällekkäinen rahoitus; 5) investointeihin ja irtaimen käyttöomaisuuden hankintamenoihin; 6) kehittämistoimintaan.

Vantaan kaupunki toteaa, että rajoitukset vastaavat osin aiemman lain mukaista käytäntöä. Kumotun VNA 1073/2012 42 §:n mukaan avustusta ei myönnetty eikä sitä saanut käyttää:1)

elinkeino toimintaan liittyviin kustannuksiin; 2) julkisina työvoima- ja yrityspalveluina tuotettaviin palveluihin; 3) sellaisten palvelujen tuottamiseen tai hankkimiseen, jotka kunta tai kuntayhtymä on lain mukaan velvollinen järjestämään; 4) investointeihin ja irtaimen käyttöomaisuuden hankintamenoihin; 5) vuokratukustannuksiin.

Vantaan kaupungin mukaan säännöskohtaisissa perusteluissa tulisi täsmentää, että tyko-hankkeiden tuottama toiminta voisi sisältää julkisten työvoimapalveluiden kaltaisia elementtejä esimerkiksi valmennusten osalta. Ehdotetun järjestämislain 110 §:n rajoitukset tulisivat lisäämään poikkihallinnollista työtä kaupungin eri toimialojen myöntäessä yhdistyksille ja järjestöille avustuksia. Lisäksi yhdistykset tulevat todennäköisesti punnitsemaan tarkoin, mitä avustusta tai tukea niiden on järkevintä hakea.

5. Näkemyksenne esityksessä kuvatussa tuettavasta toiminnasta? Onko tuettavaa toimintaa kuvattu riittävästi?

Vantaan kaupungin lausunto:

On lähtökohtaisesti hyvä, että kunnilla annettaisiin mahdollisuus lain riittävän väljällä muotoilulla harjoittaa työllisyyspolitiikkaa ja räätälöidä alueen tarpeisiin parhaiten sopivat tyko-hankesissällöt.

Käsillä oleva HE-luonnos yhdessä HE-luonnoksen esitykseksi eduskunnalle laiksi sosiaalihuoltolain muuttamisesta sekä siihen liittyviksi laeiksi synnyttää kuitenkin varteen otettavan mahdollisuuden, että ilman yhteistyössä tapahtuvaa suunnittelua ja työnjakoa, kunnan työvoimaviranomaiset ja hyvinvointialueet tekisivät jatkossa osin päällekkäistä työtä. Lisäksi työvoimaviranomaisen toiminta saattaisi laajentua sosiaalipalveluiden puolelle, jonka tarkoituksenmukaisuus on kyseenalaista järjestämisvastuiden näkökulmasta.

6. Näkemyksenne tuen määrää ja kestoja koskevista ehdotuksista (111 §)?

Vantaan kaupungin lausunto:

Vantaan kaupunki kannattaa ehdotettua muotoilua, jossa tuen määrä olisi harkinnanvarainen ja enintään 100 prosenttia tuella katettavista kustannuksista ja voisi vaihdella hankekohtaisesti.

Kuitenkin työllisyyspoliittisiin tukiin esitetty määräraha työvoimaviranomaisille on riittämätön kohderyhmän suuruus ja palvelutarve huomioon ottaen.

7. Näkemyksenne työttömyysturvaa koskevista ehdotuksista?

Vantaan kaupungin lausunto:

Vantaan kaupunki kannattaa työttömyysturvalakiin ehdotettuja muutoksia pääosin, kuten toimintaan osallistumisen lähtökohtaista velvoittavuutta ja sitä, että toimintaan osallistumisella voisi täyttää työssäolovelvoitetta työttömyysturvaoikeuden palauttamiseksi. On kuitenkin todettava, että työvoimaviranomaisen hallinnollista työtä (ja kustannuksia)

lisäisi se, että osallistuminen olisi velvoittavaa vain, jos työnhakijalle olisi myönnetty työvoimaviranomaisen harkintaan perustuvaa kulukorvausta (järjestämislaki 103 § 3 mom.). Määrittelemällä työttömyysturvalaissa tyko-hanketoiminta ns. työllistymistä edistäväksi palveluksi (TTL 5 § 1 mom. 15k), kuten kuntouttava työtoiminta tällä hetkellä on, ja johon osallistumiseen Kela tai työttömyyskassa myöntäisi työttömälle kulukorvausta (järjestämislaki 103 § 2 mom.), tulisi tyko-hanketoimintaan osallistumisesta nyt esitettyä houkuttelevampaa työttömille.

Työttömyysturvan ns. ”kannustava rahoitusmalli” tulisi uudistaa, koska se on osoittautunut kunnille kohtuuttomaksi.

8. Näkemyksenne esitysluonnoksessa olevista vaikutusarvioista?

Vantaan kaupungin lausunto:

Käsillä olevan HE-luonnoksen sekä samaan aikaan vireillä olevan *HE-luonnoksen eduskunnalle laiksi sosiaalihuoltolain muuttamisesta sekä siihen liittyviksi laeiksi* aiheuttamat yhteisvaikutukset työvoimaviranomaisiin sekä työvoimaviranomaisen ja hyvinvointialueiden asiakkaisiin on välttämätöntä arvioida vielä uudestaan.

Lisäksi tulisi arvioida esitysten tietosuojavaikutukset, vaikutukset asiakkaiden yhdenvertaisuuteen sekä arvioida tarkemmin, onko ehdotettu työllisyyspoliittinen avustus lopulta yhteensopiva kunnan järjestämisvastuun kanssa.

9. Mitä muuta haluatte lausua esityksestä?

Vantaan kaupungin lausunto:

Jatkovalmistelussa on erityisen tärkeää yhdistää käsillä oleva esitys sekä *esitysluonnos eduskunnalle laiksi sosiaalihuoltolain muuttamisesta sekä siihen liittyviksi laeiksi* yhdeksi kokonaisuudeksi ja arvioida lakiesitysten vaikutuksia yhtenä kokonaisuutena. Arvioinnissa tulee myös peilata tarkemmin niitä havaintoja, joita on esitetty työllisyyspoliittisia avustuksia koskevassa tutkimuksessa: *Ålander ym. (2022). Syrjäytymisen ehkäisemistä ja tukea työllistymiseen, työllisyyspoliittisia avustuksia koskeva tutkimus. Työ ja elinkeinoministeriön julkaisuja 42/2022.*